

Magyarország. Lehozza Neked a csillagokat az égről

Bizonytal mindenkinek van olyan emléke, amikor egy meleg, nyári estén kiheveredett a fűre és csak bámult fel a csillagokkal teleszórt égre. Ha ilyenkor odafeküdt mellénk valaki, akinek a kezét is megfoghattuk, vagy aki el tudott igazítani bennünket a fénylő pontok összevisszaságában, akkor igazán szerencsésnek érezhettük magunkat.

Balaton-felvidék, Szent György-hegy - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Kíváncsi lennék, hányan hallottak a Nemzetközi Sötét Égbolt Szövetségről. Az elnevezés (eredetiben: International Dark-Sky Association) úgy hangzik, mintha egy, a Csillagok Háborújában szereplő intergalaktikus társulás lenne, pedig nagyon is evilági. A 2001 óta működő, arizonai központú szervezet célja, hogy összegyűjtse és minősítéssel lássa el bolygónk azon helyeit, ahol a fényszennyezés alacsony mértékének köszönhetően zavartalanul kémlelhetjük az éjszakai égboltot. Az elmúlt évek során Magyarországon három helyszín is megkapta a "csillagoségbolt-park" minősítést: a Zselici Tájvédelmi Körzet (2009-ben), a Hortobágyi Nemzeti Park (2011-ben) és legutóbb (2017-ben) a Bükk Nemzeti Park.

A zselici és a hortobágyi csillagoségbolt-parkban már évekkel ezelőtt megépült egy-egy új csillagvizsgáló, Répáshután pedig pedig most ér a végéhez az a beruházás, amelynek célja Közép-Európa legkomplexebb csillagászati látogató- és kutatóközpontjának kialakítása. A Bükk Csillagdában kap majd helyet Magyarország legnagyobb átmérőjű, éjszakai bemutatóra szánt

teleszkópja és egy naptávcső, a Planetáriumban pedig 3D-s ismeretterjesztő filmeket is nézhetnek majd a látogatók. Természetesen ma már a VR-élmények sem maradhatnak ki a kínálatból, így speciális szemüveg segítségével repülhetünk a marsi kanyonban is, vagy sétálhatunk a Hold felszínén. Aki viszont biztos talajt szeretne érezni a talpa alatt, az vágjon neki inkább a 4 kilométer hosszú, rendkívül érdekes csillagászati tanösvénynek!

Répáshuta tejúttal - Fot. Novák Richárd

Hortobágy naplemente - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Zselic csillagpark - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Magyar Kappadókia és Pamukkálé

De a **Bükk Nemzeti Park** más érdekességeket is rejt. Magyarország legnagyobb hegyvidéki nemzeti parkja lévén ez a túrázók igazi paradicsoma. Mivel a Bükk-hegységet főleg mészkő építi fel, egyedülállóan változatos felszíni karsztformákat és mély, vadregényes szurdokvölgyeket találunk itt. A legismertebb kirándulóhely a Szalajka-völgy és a Fátyolvízesés, mely utóbbi egy természetes, 17 méter hosszú mésztufagát teraszain zúdul alá. A Bükk hegység karsztjában szép számmal képződtek barlangok is (közel 1300-at tartanak számon), a turisták ebből négyet (Anna-, Diósgyőr-Tapolcai-, Miskolc-Tapolcai-tavas- és Szent István-barlang) látogathatnak.

A Bükk különleges alakzatai a kúp alakú kőtornyok, az ún. kaptárkövek, amelyek oldalába fülkéket faragtak elődeink. Hogy ezek mi célt szolgálhattak, nem tudjuk pontosan. Egyes kutatók szerint a halottak hamvainak urnáit helyezték a nyílásokba, mások úgy gondolják, hogy bálványokat tartottak bennük és áldozatokat mutattak be előttük, és vannak olyanok is, akik úgy vélik, hogy méhkaptárokat tartottak bennük. A Bükkalján 41 lelőhelyen összesen 82 kaptárkövet találunk, a leglátványosabb a Szomolya határában lévő, "kis magyar Kappadókia" néven is emlegetett terület. Ennek tanösvényét pár éve felújították, így acél platformokon, fémkorlátokkal szegett lépcsősorokon járható be ez a mesébe illő kis birodalom.

Szintén egy híres, törökországi helyszínt, Pamukkálét idézi a közeli Egerszalók, ahol a föld mélyéből feltörő, a domboldalon lefolyó, ásványokban gazdag hőforrás látványos, teraszos mészkőlerakódást épített. Maga a „sódomb” ugyan védett, így a teraszokra nem lehet felmászni, ám a közeli gyógyfürdő medencéiben kellemesen elmerülhetünk a gyógyvízben.

Bükk, Szalajka-völgy Szilvasvarad - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Bükk kaptárkövek - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Egerszalók sódomb - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Magyarország lóháton

Az UNESCO 2003-ban elindította a Csillagászat és Világörökség programot, mely azokat a világörökségi helyszíneket hivatott csokorba szedni, amelyeknek csillagászati vonatkozása is van. A többek között a Stonehenge-et, a Gízai piramisokat és a Hawai-i Mauna Kea obszervatóriumot felsoroló listára 2018-ban a **Hortobágyi Nemzeti Park** is felkerült, ami hatalmas elismerést jelent nekünk. A Hortobágy végtelennek tűnő pusztaságában semmi sem halványítja el a csillagos eget, az égitestek éppen ezért mindig is meghatározó szerepet játszottak az itt élő nomádok, majd később az itt legeltető pásztorok életében.

A Hortobágy legismertebb attrakciói mégis a lovasprogramok. Aki járt már erre, az bizonyosan kipróbálta a pusztai fogatozást és látott csikósbemutatót is, elcsodálkozva azon, milyen szoros kapcsolat fűzi a csikósokat a lovaikhoz és milyen ördögös ügyességgel képesek a lovak hátán állva egy egész fogatot irányítani. A klasszikus formáció a „puszta ötös”, amikor a csikós két lovon áll és hármat hajt, de akadnak olyan kivételes tehetségek is, akik akár hét, tíz vagy tizenhét lovat is eligazgatnak. A nemrégiben felállított Guinness-rekord a „puszta húsas”, amikor a fogathajtó hús lovat irányít egyszerre!

Persze legtöbbszörnek egyetlen sörényes állat is elég az ülepe alá ahhoz, hogy nyeregben ülve csatangolja be az országot. A lovaglásnak régi hagyománya van nálunk, így az ilyen típusú szolgáltatások ma is nagy vonzerejét jelentik az országnak. Bár lovas útvonalakat, speciális

szálláshelyeket, lovasprogramokat országszerte szinte mindenütt kínálnak, az infrastruktúra fejlesztésének tekintetben Észak-Magyarország és az Észak-Alföld fejlődik a legdinamikusabban. Ezekben a régiókban - uniós segítséggel - nemrégiben egy 1800 kilométer hosszú, 31 lovasturisztikai megállóval gazdagított lovas útvonalhálózat épült ki.

Hortobágy csikós - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Hortobágy puszta ötös - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Lovas turizmus - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Vulkánok földjén

A Bükkön és a Hortobágyon kívül hazánkban még nyolc nemzeti parkot találunk (Aggteleki, Duna-Dráva, Duna-Ipoly, Fertő-Hanság, Őrségi, Kiskunsági, Körös-Maros, Balaton-Felvidéki), melyekben hatalmas ütemben folynak a fejlesztések. A **Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban** például pár hónapja újult meg a Hegyestű Geológiai Bemutatóhely, amely a régió egyik leglenyűgözőbb természeti csodája. Ez a vidék évmilliókkal ezelőtt egy fortyogó katlan volt: mintegy félszáz vulkán ontotta magából a lávát. A tüzes kőfolyam, mint egy óriási dugó, kihűlt a vulkánok kráterében, a szél és a víz lehordta róluk a talajt, csak a kemény bazaltkupacokat hagyva meg, amelyeket a geológusok "tanúhegyek"-nek neveznek. A Hegyestű külön érdekessége, hogy a bazalt itt megrepedezett, és sokszögletű, oszlopos kőzetet hozott létre. Az itt működő kőbánya a bazalt kitermelése közben egészen a tövéig lefejtette a hegyoldalt, így ma már szó szerint bekukkanthatunk az egykori vulkán belsejébe.

A tanúhegyek kedvelt túracélpontok, tetejükről gyönyörű kilátás nyílik a Balaton fehér vitorlásokkal tarkított, türkiz víztükrére és a környező vidékre. A legnépszerűbb közülük a Badacsony, amely egyben Magyarország híres borrégiója is. A lapos tetejű hegy szoknyáján szőlőskertek kapaszkodnak, így ha elfáradtunk, megállhatunk valamelyik helyi borpincénél és megnedvesíthetjük kiszáradt torkunkat. A Badacsony szomszédja, a Szent György-hegy 30-40 méter magas bazaltorgonáiról híres, melyek nevüket onnan kapták, hogy oszlopai orgonasípokhoz hasonlítanak. Egy enyhén lejtő úton haladva le tudunk ereszkedni a bazaltoszlopok közé, s úgy érezhetjük magunkat, mintha óriások lábai között bolyonganánk.

Balaton - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Balaton-felvidék, Badacsony - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Balaton-felvidék, Hegyestű kilátó - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

A Duna ajándékai

Európa második leghosszabb folyója is gyönyörű tájakat rejt Magyarországon, melyeket érdemes felfedezni. Mielőtt a Duna eléri Budapestet, és átbújik a felette sorakozó hidak alatt, még ficáncol egyet a Dunakanyarban, ahol évezredekkel ezelőtt áttört a Börzsöny és a Visegrádi-hegység között. Hogy a lélegzetelállító panorámát megcsodálhassuk, a folyó mindkét partja tele van kilátókkal és megjelölt kilátópontokkal. Az egyik leghíresebb köztük a Prédikálószték, ahonnan festői kilátás nyílik a folyó kanyarulatára: innenső partján rálátunk Visegrádra, a túloldalon pedig a Börzsöny csúcsaira. Az elkövetkező években, a visegrádi királytalálkozó 700. évfordulójára megújulni készül a Dunakanyar ékköve, a Visegrádi vár is, ahonnan középkori királyaink évszázadokon keresztül irányították az országot.

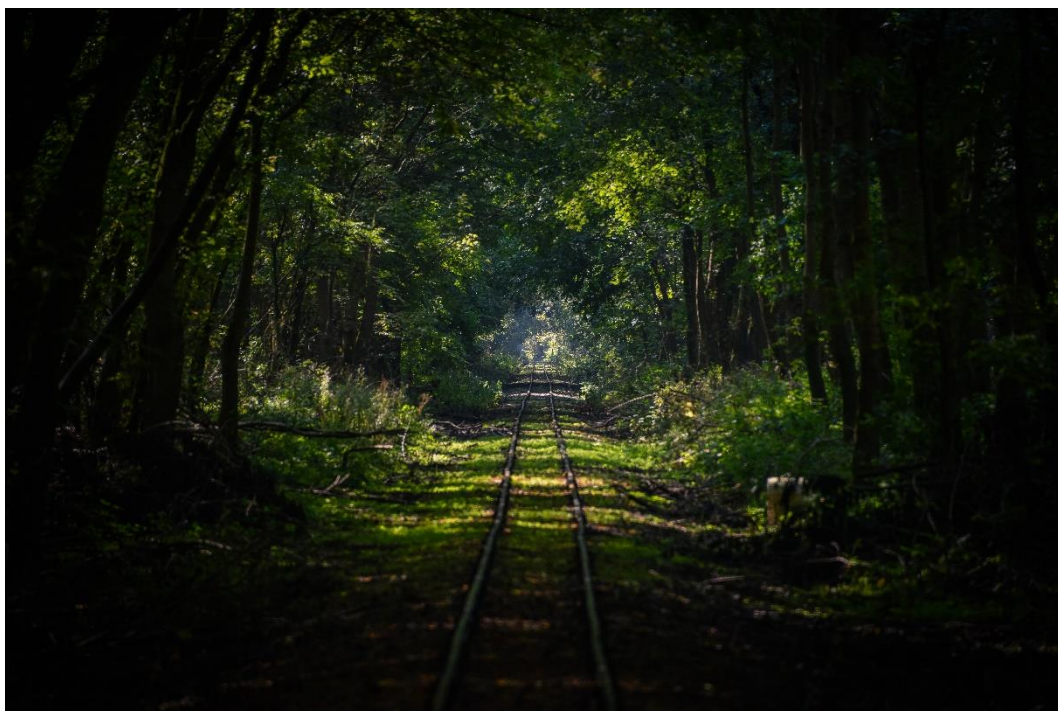
A Dunakanyar a **Duna-Ipoly Nemzeti Park** része, amelynek sajátossága, hogy itt folyóvölgyek, hegységek és síkság találkozik egymással, így rendkívül gazdag természeti látnivalókkal, növény- és állatvilággal büszkélkedhet. Nem kevésbé varázslatos világ Európa legnagyobb összefüggő ártéri erdeje, a Gemenci erdő, amely a **Duna-Dráva Nemzeti Park** részeként 30 kilométer hosszan húzódik az ország déli részén, a folyó nyugati oldalán. Itt is számtalan túraútvonal várja a bakancsosokat, akik, ha elfáradnak, felszállhatnak a gemenci erdei vasút nosztalgiaágazására, amely a Duna mellék- és holtágai mellett kanyarogva mutatja meg a szebbnél szebb tájakat és rejtőzködő vadakat.

Dunakanyar Prédikálószték - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Dunakanyar Visegrád - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Gemenci erdő - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Szentendre - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Sétáljunk a fák koronái között!

Az erdei élővilág egy egészen különös perspektívából is felfedezhető szerte az országban, sorra épülnek ugyanis a magasban, a fák koronái között vezető lombkorona-sétányok és tanösvények. A Karcagi Parkerdő konstrukciója 6 méter magasan fut, és több mint 300 méter hosszú, míg a kaszói lombkorona sétány 10 méteres magasságig emeli a szemlélőt. Makó, a

hagyma városa egy különleges attrakcióval állt elő: a tanösvényt itt hagymakupolás tornyok szakítják meg, s ezek egyikéből, 18 méter magasról még egy csőcsúszdán is le lehet lecsúszni. Igazán különleges a Pannonhalmán épített, hal formájú, illetve a Gerecse kör alakú lombkorona-sétánya, mely utóbbiak babakocsival és kerekesszékekkel is bejárhatók.

Makó, lombkorona sétány - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Az Amazonas két keréken

A Duna-menti térségek nem csak a túrázókat, hanem a biciklizés szerelmeseit is vonzzák. Kevesen tudják, hogy az egész Dunakanyar bejárható két keréken, az egyik partján Budapesttől Szobig, a másik partján pedig Budapesttől Esztergomig. A Duna mentén, 420 kilométer hosszan halad az Atlanti-óceánt a Fekete-tengerrel összekötő EuroVelo 6 nemzetközi kerékpárút magyarországi szakasza is, gyönyörű látnivalókkal kápráztatva el a biciklis turistákat. Az EV6 mellett három másik EuroVelo kerékpárút is áthalad az országon: a Kelet-Európai (amúgy Lengyelországot is átszelő) EV11, a Vasfüggöny elnevezésű EV13, és az Ausztrián és Magyarországon áthaladó, Közép-Európa vizei nevű EV14.

A Mura, Dráva és a Duna ártereinek együttesét kontinensünk legszebbikeként ismerik el, és "Európa Amazonas"-ként emlegetik. Az Ausztriát, Szlovéniát, Horvátországot, Szerbiát és Magyarországot összekötő folyók mentén jött létre egy másik nemzetközi kerékpárút, az "Amazon of Europe Bike Trail", amely több mint 1250 kilométer hosszan kanyarog az ausztriai Mureck és a magyarországi Mohács között. Az északi útvonalon 11 (550 km), a

délin 16 napi szakaszt (700 km) lehet teljesíteni, ebből a magyarországi részen az északi oldalon 6 (300 km), a délin 2 állomást (77 km) alakítottak ki.

Érdeemes tudni, hogy nagyobb tavaink nem csak nemzetközi útvonalak részeként, hanem önállóan, teljes egészükben is körbekerekezhetőek. A Balaton körül fut például a kivételesen szép, 210 kilométeres Balatoni Bringakörút, és a szomszédos, turistáktól mentesebb, ám nem kevésbé megkapó Kis-Balaton-t is körbe lehet tekerni 2-2,5 óra alatt. A Velencei-tó és a Tisza-tó megkerüléséhez is egy kicsivel több időre van szükség, de nem is érdemes sietni, hiszen rengeteg a látnivaló. A Fertő-tó vidéke is csalogatja a biciklistákat, és bár nagyobb része Ausztriához tartozik, nincs semmi akadálya, hogy a tavat teljesen körbekerekezzük.

Húzzunk tehát bakancsot, pattanjunk lóhátra vagy a biciklink nyergébe, ha aktív pihenésre vágyunk, Magyarországon egészen biztosan nem fogunk unatkozni! Süssön hétágra a nap vagy ragyogjanak a fejünk fölött a csillagok az éjszakai égen, a hegyek, erdők, puszták és folyóvölgyek mesés világa megannyi csodával vár ránk. És túlzás nélkül ígérhetjük, hogy annak, aki belép ezen a bűvös kapun Magyarország még a csillagokat is lehozza az égről...

Kerékpár - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Kerékpár Budapest - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Balaton, Kis-Balaton - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Fertő táj - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Tisza-Tó - Fot. Magyar Turisztikai Ügynökség

Viola Domański-Szabó

A kiadvány kizárólagosan a szerző(k) nézeteit tartalmazza, melyek nem tükrözik a Waclaw Felczak Lengyel–Magyar Együttműködési Intézet hivatalos álláspontját.

A projektet társ finanszírozza a Waclaw Felczak Lengyel–Magyar Együttműködési Intézet.

